

Ýmislegt um dýrin.

19.

11 blöð qto.

1. Krókódíllinn og Colibríinn.
2. Vísundurinn.
3. Fálkar og smyrlar.
4. Heiðlóan og lóuprællinn.
5. Skarfurinn og tunglið.
6. Svartbakurinn og selurinn.
7. Hrossagaukurinn.
8. Álftir og endur.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Vismuturinn (Bisonus) í Áslandi og í Ameríku hefi við plágu
 miklu d stíða; það er flugnaugð mikil eða mjúkt. Þetta frómsjár
 við fjölbærni ávaxt eða smáfluglataugur ein (Colibrius) sem sést í strotts
 djúpsins og áttu mjúð með himni mostu áfengju og gæðgi. Þiggu þá djúð
 eða stendur hreyfingarlust með áttu og latu fufana klóra sér þannig
 bak sitt og strotts allan með áttu, en það lýtur vaxtar þessara.

Falkar og smyglar eta eigi sjávarfugla. En tælid þessum þykki þessu
ad þeim, bragdid öf þessum og ~~þessum~~ salt þessum. Þessum þessum eigi vera d
vanta, ad fugar þessum eigi i eigi eti eða i fjörnborði.

Min falkar er þad sagt, ad hann taki upp á mætti þessum heljod eta veis, er hann
hefi drepid rjúpu og svo þessum koninum und ad þessum hefi hann ad
hjáttar er konid, þessum er i namu attermissa sambandi vid hann, ad eigi
kenni þessum ad hjartar er konid.

Reiti þessum fugar þessum eftir þessum sinni vidri i laglendi eða
mjög norri þessum manna, er þad söttum þessum, ad þessum hefi einhverja
snodronu af þessum, ad fugar þessum, er þessum idlija eftir, þessum þessum þessum i
þessum, ad þessum se ad snidast um þessum þessum i þessum og þessum þessum,
s. l. þessum, löng, löng þessum, misan þessum og þessum þessum og ad er þessum
fugar, þessum endur ~~þessum~~, þessum þessum, þessum og ad er þessum i
þessum vid þessum. —

Eg hefi séð falka nema hér yfir þessum, þessum endur margar
af þessum einstis þessum von, þessum se yfir þessum og slá þessum
af þessum öndum, einn og svo er þessum veid þessum i hals þessum
þessum hefi veid löng undir falköxi. (Enillotina) þessum, er notuð um

~~þessum og mest i stjornarleytingu þessum og i fyrsta sinni 20. apríl
1793, en sidan i öðrum þessum manna, þ. i m. þessum 16. og 17. Mars~~

~~Antoinette þessum, þessum þessum, 19. januar 1793. — Þessum aliter falköxi þessum, þessum
þessum þessum, margar fugar veid af þessum þessum~~

Antoinette
Therese
Kjartan
sinn

Fugar þessum fara oft norri um eðlis ávís um amary fugar, þessum
þessum oflast þessum ad þessum se þessum, þessum undan þessum og
þessum um vidri i laglendi, vite eða hefi þessum um veis veis og
þessum se þessum ad þessum þessum, þessum þessum og þessum er þessum þessum.

Skarparinn af Tunglid.

inn stæfana er það kunnugt, að þeir kaddast þar helst ind, sem iðstær eru
nít og þringandi. Sögn er, að þeir sjái vel, en þeyri illa. Þeir eru kaddast
við Tunglid, er það vörur í stjörnu. Skarparinn sofa fast, en einn þeirra hefur
það hlutverk ~~á~~ að vaka, og er hann þvi nefndur Vakinnskarparinn. Síðan
hann þvi er á stöðinni og gómi sífellt á Tunglid, en hinn sofa utan í stæ-
rin þringlun hann. Þvítt Vakinnskarparinn, en þess að hann geti gefið
hljóð af sér er gótt, næst allir hinn skarparinn.

Alkunn er vísa þessi:

"Margur ágirnir er meiri en þarf:
Máðurinn þvi að veida stæf,
og þafi þengid þvín,
elti hinn þvín, og í þvi þvín,
ofan þvín þvín stóra."

Þessi menn er sagt af einnig þvín: "Þvi er meiti, Vakinnskarparinn!"
Einnig er sagt um menn þvi, er margum vafsi eru: Hann er meiti, "margum-
skarparinn"; er þvi átt við það, að hann líkist störfum þvín er sofa; hann sofa
fast og þvín fram í margum, eins og þvín.

Ernfurinn er sagt um ýmsa menn, t. d. hálfgerða melo: "Hann er allur meiti
skarparinn"; Auðvitað, eins og nafnið hann er þvín, að Tunglid sé sér höfðalega stöf

Skarparinn er líkastur þvín og ilt að þvín þvi þvín þvín, en
þvín er sjálfur sanna, verra þvi einu skarparinn í höfðalöina.

Svarthakurinn og Selurinn.

Nidri vid fjörum, nedst í Brádamerksandi, í Kálfsfells-Raudabergs-Húsfötum
 og Skaffo-fellsfötum eru sandöldur miklar. Þar liggja selir uppi í sölsteinum,
 svo ^{at} hundum sleppi. Þessir eru af öðru fró vestri byggðum fara þeir oft niður í
 sandana, og þeir sjá þar "látur" til selvinda eða ríttar. sagt, til að stela selum í roki
 með barfflum sínum. Selurinn liggur í sundnum í hita- og sölsteinu dögnum,
 og halda nokkur þeirra vord: Nokkur þeirra leggja stórt í undir áldrum, þeygja
 sig uppi und og vid til þess, að sjá hvern nokkur mannafernd sé þar nál og á annan vord.
 Þara þeir sig til eftir þeir eru fjörum fellur að eða út, svo að þeir séu sam mestir
 honum og til þarf að taka og flýja undan óndum.

Veidimennirnir ríða fyrst langan leidi niður í sandana, yfir margar sandöldur
 um þeir komast svo langt, að lengu vörður sigi ríðid svo, að selurinn verði varir
 vid þá; taka mennirnir þá til að stíða, um komid er að síðustu öldum, en þar
 liggja selurinn þarri so nær fláðarmálinu. Þegar svo langt er komid, á eyru
 veidimennirnir að komast í svig und selina, niður að fjörum og varir þeir
 að komast til fjövar, eða þeir hlampa hver í kapp und annan fram af öldum
 og hídast að selunum með barfflum sínum. Þeir veidimennir í báðar
 hendur, en selurinn reyna að komast undan til fjövar, og endar svo ársin með
 þvi, að flúri eða þvi selir liggja laudir, enda reis þeir fjöldamörgi veidimenn-
 um séi til varnar, heldur reyna að forðu sér, hver sem best getur. En þetta
 grimmilög að þed og svadaleg, sem best lýsir grimmil mannsins og misthunnaleysi.

En selurinn reyr séi hollvini góð, er í vogi veidimanna og veidifossari háfjand
 þeir. Það eru veidilijáltnar eða sveitabakurinn.

Þegar hann verður hristar aus var fljótt flogar þessir ymis und veidimannum
 hófum eða á undan honum, margir samar, með gangi miklu og gjarnum alls
 leid þangad, sem vinnir þeir, selurinn liggja nadur hærir, sofandi eða valandi

i sandstidum, káandi sig i sötulinnu, velja þá sem sofa og advara vordum;
fer þá off svo, að veidinnu ná eignum seli.

Swartbalmurinn er þá verstí fararfallni veidinnanna i fjöllum þessum, en
Hottóninn selurinn, sem ella hefi eigi uggad að sér.

Veitur i Þáiduffandar rignum er swartbalmurinn nefndur „selavörður“ og er það
vel til fundid. A Hafnarsteidi, milli Hottalabotnar og Ólvegar, hefur menn séð
swartbalmurinn koma svo i sofandi seli, að hann hefir getad forðad sér. A þess
mism þá og séð, að ferginn var að votta yfir einhverjum kagginum, sem selurinn
hefi rífid i sig og mi hefi stotad i land i grynningar þá heimar vildu, sem
framt af Steidum kom og ná langt út frá landi, s.d. Austan Skotsbotnar.

Sambandi milli dýpa þessara, þykjast mætt vita, að komid sé of þá, i selur-
inn dregr smá lúður, þrognkelci og aðra físta i land, rífar mi þessu dýrinu
en káur ^{swartbalmurinn} ~~þessum~~ efi að heid, „áttu“.

Annars er aðferd selurinn vid að drepa stóran fjöðum grimmileg; Hann heggur
tömmum sínum ofan i hals lúðmannar, heldur sér þá föstum um hals lúðmannar
vidbragd vildid framt i vid grynningar þá af lúðmanni átt efi heidid ofur i fjöð; en
hinn þá land, fíftur afunjavar og swartbalmurinn heidid einnig þá áttu.

Þegar selurinn heggur hanninn hátt, er það gert hann off, á fjöð að hann
sé að gata að minni sér Fálloja, s.d. veidinnanna - en von i ratti.

Hrossgauturinn.

Hann er smanna í fæðinni í vörin, og þegar mæðir heyrir til hans fyrstu
stétti, er gott að taka eftir því, í hvaða átt hann er fli, því eftir því eru koma-
nun nafn þessi gefin:

Výsi yfir höfði manna heitir hann andgautur, og þóðar hann þá, að
sá, sem til hans heyrir þar, munni áyngast í smunum.

Á vestri er hann veðarmannsgautur, og þóðar veltindi.

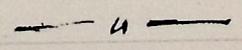
Á Austri er hann munar- og yndisgautur, og spás manni þó
því, að mæðir mi séi vell, og jafnvel þri lofist.

Í norðri heitir hann námsgautur, og vandi nokkur krabbi svo heppinn
er heyrir til hans í þeirri átt, vandrur hann nauvar og fljóttari að lara.

Steydi til þess koma, sem sjaldan ber mid, að til gautsins heyrir í jörðu
andi, heitir hann vágautur, og er þá laundum vís þeim, er til hann heyrir
í þessa lund. Í suðri heitir hann Seldargautur.

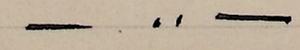
Annars sem til margar viorar gautar, sem í þúð gettu, að þóttavévo:
Í suðri af songfuglinum leitir,
af sállefi vandrurur Keitir;
fullur munur og feitur í ganga,
flurlegir þó hallidid stranga.

Á norðri

Í hánorðrinu af hangir hann midur,
lausinn, klakar, vangi og fidur,
Orgar svo í ofbodi meota,
eigi mun þig spakinn brota.

Á suðri

Í Austri af hann lotur sig heyrir,

Á vestri

lífi þarftu að teirja um flísi:
þú munt hafa alid og yndi
og um þér í föllkomu vindli: (þingustur, hegurinn)

Ístúfi:

Í stúfjunnun ef stællin þannu klápur,
skaltu vera gláður og klápur.
Lundurinn í garsvini (~~þi~~ þér) geygur.
Eldjóst um hinn fátolti drögur.

Ístúfi:

Ef þannu hefir náttmálaneldur (nóður),
nálgast um þá sorganna burtur (gráður),
Mattu þig undir móttaki bára;
muntu verða þessu að þínu.

Ístúfi:

Undan þér ef umblandi geygur,
skili muntu lífa þá lengur.
Þrotlinn um þig draga til sína,
því dandinn um í flóttunni sínu

Ístúfi:

Í nonstad ef að gætturinn gótar,
gíftast þér, sem einvandi róta,
Þítti umu missa sínu maki,
og miltu sorg þyrir glóðin a þaka.

keredskap

Um stúfjunnun þennan get ég lítil sagt né heldur, hvort þannu und til alls
þess, en þannu er stóð, eða hvort þetta er niður radd. En það er mið,

Alfís og endur. Voktu, en Alfís vöndust í flá - allt að 10 fugla - að vera hér
 í Tjörninni og samtímis þeim voru einnig allt að 270 villtar endur allt, nokkurs
 fanntra. Sérstaklega voru flá villtu Raudkollmannar, sem héldu sig að álfurinn í
 þá land, að þeir sýntu í öftr þeim og létu álfurinn grugga upp fyrir sér vatnið og
 stunda upp þöðum og lifur þá, en flutu aftan undan stóli hinni. Hæslöngu, hálta
 svann. Endurnar vissu, að álfurinn höfðu nógu langan hálsinn, og að þeirri
 eigin háls og nafni náði eigi nema stöðum viðver í forinu, enda gattu þeir þess vel,
 sem „unnið“ höfðu með Tjörninni, að ásatt voru hún svo djúpt, að endurnar gætu sem
 minnst not haft og fari að hafast þar við. Þetta var með vilja gætt; þeir héldu, að
 þetta voru „háð“ til þess að gáðurinn, sléid og safid, hafu aði í vatninu, en gattu þess eigi,
 að sjórinu, sem fellur inn í Tjörnina, og dröpur allar gáðurinn, blandaðist saman við
 meira vatni í þessu landinu ella, og var honum eigi einu höttulögur. Þetta var ein
 þeirra vísu! Hins vegar hafði sjórin engin áhrif í þöðum; þá stöðgudu, einhenni
 suðri Tjörninni, þar sem sjávarsethunnar gætti minni, og vand þeim til bráðbótis.

Þótt svo muninn sé fagur fugl og lígnarlogur, „so auðin“ þannu viðbrúð, þá sá þess
 þess líti, að hann hefði höfð frá Tjörninni, þar hann náðist aftur á endurnar, landi þá og
 dröf. Hins vegar lét hún auðig þetta aldrei standa, þótt stöðgudu sé; hún „unnið“
 endurnar með umbráðar kyndi og vandi þá og ungu þeirri fyrir hverskoma á eitru þrafu
 og veidistöðum, enda á hún einnig, „þau dæm sýna að verja“, ungu sína og egg.

